

3

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI¹⁾

z dnia 21 grudnia 2007 r.

w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać przymiary, oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych²⁾

Na podstawie art. 9a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. — Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania w zakresie wykonania oraz charakterystyk metrologicznych podlegające sprawdzeniu podczas legalizacji ponownej przymiarów wprowadzonych do obrotu lub użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności;
- 2) szczegółowy zakres oraz sposoby i metody przeprowadzania sprawdzeń podczas legalizacji pierwotnej i ponownej przymiarów.

§ 2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do przymiarów wprowadzonych do obrotu lub użytkowania:

- 1) na podstawie decyzji zatwierdzenia typu, wydanych do dnia 7 stycznia 2007 r.;
- 2) w wyniku dokonania oceny zgodności.

Rozdział 2

Wymagania w zakresie wykonania oraz charakterystyk metrologicznych podlegające sprawdzeniu podczas legalizacji ponownej przymiarów po ocenie zgodności

§ 3. 1. Na przymiarze, o którym mowa w § 2 pkt 2, powinny być umieszczone następujące oznaczenia:

¹⁾ Minister Gospodarki kieruje działem administracji rządowej — gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 216, poz. 1593).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu 6 września 2007 r., pod numerem 2007/0491/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), które wdraża dyrektywę 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 20, str. 337).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 180, poz. 1494, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1834 oraz z 2007 r. Nr 176, poz. 1238.

1) oznakowanie CE, w rozumieniu art. 5 pkt 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087, z późn. zm.⁴⁾), nazwa lub znak producenta;

2) klasa dokładności;

3) długość nominalna;

4) numer certyfikatu badania typu WE lub certyfikatu badania projektu WE.

2. Na przymiarze mogą być umieszczone dodatkowo:

1) oznaczenia reklamowe, pod warunkiem że nie będą utrudniały użytkowania przymiaru;

2) wartość współczynnika rozszerzalności liniowej α .

3. Na przymiarze, przeznaczonym do zastosowań specjalnych, powinny być umieszczone następujące oznaczenia:

1) temperatura odniesienia, jeżeli jest różna od 20 °C;

2) siła obciążenia, jeżeli jej wartość jest różna od 50 N;

3) specjalne zastosowanie, dla którego przymiar jest przeznaczony.

4. Oznaczenia powinny:

1) być trwałe, widoczne i czytelne;

2) znajdować się na początku przymiaru.

§ 4. Błędy graniczne dopuszczalne długości nominalnej i długości odcinka podziałki przymiaru, zawartego pomiędzy dwoma dowolnymi, nienastępującymi po sobie wskazami podziałki, przy legalizacji ponownej przymiaru, o którym mowa w § 2 pkt 2, nie powinny przekraczać wartości obliczonych według wzorów:

1) $\pm 2 (0,1 + 0,1 \cdot L)$ mm — dla przymiarów klasy dokładności I,

2) $\pm 2 (0,3 + 0,2 \cdot L)$ mm — dla przymiarów klasy dokładności II,

3) $\pm 2 (0,6 + 0,3 \cdot L)$ mm — dla przymiarów klasy dokładności III

— gdzie L jest wartością długości sprawdzonego odcinka podziałki, wyrażoną w metrach, zaokrąglaną w górę do całkowitej liczby metrów.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 235, poz. 1700 i Nr 249, poz. 1832 i 1834 oraz z 2007 r. Nr 21, poz. 124 i Nr 192, poz. 1381.

§ 5. Ustala się następujące warunki odniesienia, przewidziane do sprawdzania i porównywania wyników pomiarów przymiarów:

- 1) temperatura odniesienia równa 20 °C albo innej wartości określonej przez producenta i naniesionej na przymiarze, w przypadku przymiarów o zastosowaniu specjalnym;
- 2) siła obciążenia o wartości 50 N dla przymiarów wstępowych o długości równej lub większej niż 5 m albo siła o innej wartości określonej przez producenta i naniesionej na przymiarze.

Rozdział 3

Szczegółowy zakres oraz sposoby i metody przeprowadzania sprawdzeń podczas legalizacji pierwotnej i ponownej przymiarów

§ 6. Zakres sprawdzeń przymiarów podczas legalizacji pierwotnej obejmuje:

- 1) oględziny zewnętrzne przymiaru w celu potwierdzenia jego zgodności z zatwierdzonym typem, obejmujące sprawdzenie:
    - a) obecności na przymiarze wymaganych oznaczeń i znaków,
    - b) czy krawędzie wstęgi, w przymiarze wstęgowym, rozciągniętej na płaskiej powierzchni są prostoliniowe i równoległe,
    - c) czy powierzchnie czołowe w przymiarze końcowym lub końcowo-kreskowym są płaskie i prostopadłe do wzdłużnej osi przymiaru,
    - d) poprawności działania nawijaka w przymiarze wstęgowym zwijanym lub ruletce,
    - e) czy podziałka i ocyfrowanie są czytelne, regularne, nieścieralne i wykonane w sposób zapewniający pewny, łatwy i jednoznaczny odczyt,
    - f) czy kreski podziałki są prostoliniowe i prostopadłe do osi wzdłużnej przymiaru,
    - g) czy szerokość kresek nie powoduje pogorszenia pomiaru i jest stała na całej ich długości,
    - h) czy długość kresek podziałki jest zróżnicowana w zależności od odpowiadającej jednostki miary;
  - 2) sprawdzenie, w warunkach odniesienia, zgodności charakterystyk metrologicznych przymiaru z wymaganiami dotyczącymi błędów granicznych dopuszczalnych:
    - a) błędu długości nominalnej z uwzględnieniem, tam gdzie jest to niezbędne, wymagań dla przymiarów wstępowych z obciążnikiem oraz
    - b) dodatkowo, w pięciu różnych, przypadkowo rozmieszczonych punktach na przymiarze:
      - błędów długości odcinka podziałki pomiędzy dwoma dowolnymi nienastępującymi po sobie wskazami przymiaru,
      - błędów długości działki elementarnej,
      - różnic między długościami dwóch następujących po sobie działek elementarnych
- z uwzględnieniem, jeżeli jest to niezbędne, wymagań dla przymiarów końcowych, końcowo-kres-

kowych lub przymiarów składanych; liczbę sprawdzanych punktów można zmniejszyć lub zwiększyć, jeżeli wyniki to uzasadniają.

§ 7. Sprawdzenie przymiarów podczas legalizacji pierwotnej powinno być przeprowadzone:

- 1) dla wszystkich dostarczonych przymiarów albo
- 2) dla partii przymiarów — zgodnie z zasadami kontroli statystycznej stosowanej jako kontrola metrologiczna przy legalizacji pierwotnej.

§ 8. 1. Jeżeli przymiary są produkowane seryjnie, a osoba odpowiedzialna za dostarczenie ich do legalizacji pierwotnej złożyła we wniosku oświadczenie, że zostały już one poddane odpowiedniej kontroli, przedstawione partie mogą być poddane tylko kontroli statystycznej.

2. Partia powinna składać się z przymiarów, które:

- 1) są tego samego typu;
- 2) należą do tej samej klasy dokładności;
- 3) zostały wyprodukowane w tym samym procesie produkcyjnym.

3. Liczba przymiarów wchodzących w skład partii nie może przekraczać 10 000.

§ 9. 1. Kontrola statystyczna przeprowadzana jest przy użyciu planu pojedynczego (metoda „A”) lub wielokrotnego (metoda „B”) poddania badaniom próbek, składających się z przymiarów wybranych losowo z partii; liczba przymiarów w próbce określona jest jako liczebność próbki.

2. W przypadku wyboru metody „A” stosuje się plan pobierania próbek utworzonych z przymiarów wybranych losowo z partii, z następującymi wartościami charakterystycznymi:

- 1) wadliwość dopuszczalna powinna zawierać się pomiędzy 0,40 % a 0,90 % dla standardowego poziomu jakości SQL partii przedstawionej do badania, który odpowiada w planie pobierania próbek 95 % prawdopodobieństwu przyjęcia partii;
- 2) wadliwość dopuszczalna pomiędzy 4,0 % a 6,5 % dla granicznego poziomu jakości LQ5 partii przedstawionej do badania, który odpowiada w planie pobierania próbek 5 % prawdopodobieństwu przyjęcia partii.

3. W przypadku wyboru metody „A” można zastosować:

- 1) jednostopniowy plan badania — liczba poddanych badaniu przymiarów powinna być równa liczebności próbki, jaką określa plan; jeżeli liczba wadliwych przymiarów znaleziona w próbce jest mniejsza lub równa liczbie akceptowania, partię należy zaakceptować, natomiast jeżeli liczba wadliwych przymiarów znaleziona w próbce jest większa lub rów-

na liczbie odrzucenia, partię należy odrzucić i przeprowadzić stuprocentową kontrolę tej partii;

2) dwustopniowy plan badania — liczba przymiarów poddanych badaniu powinna być równa liczności pierwszej próbki, jak określono w planie; jeżeli liczba wadliwych przymiarów znalezionych w pierwszej próbce:

a) jest mniejsza lub równa pierwszej liczbie akceptowania, partia musi być zaakceptowana,

b) jest równa lub większa od pierwszej liczby odrzucenia, partię należy odrzucić i przeprowadzić stuprocentową kontrolę tej partii,

c) mieści się w granicach pomiędzy pierwszą liczbą akceptowania a pierwszą liczbą odrzucenia, badaniu należy poddać drugą próbkę, której licznosc określona jest w planie; liczby wadliwych przymiarów określone w pierwszej i drugiej próbce należy dodać; jeżeli suma wadliwych przymiarów jest mniejsza lub równa drugiej liczbie akceptowania, partię należy zaakceptować, natomiast jeżeli suma wadliwych przymiarów jest większa lub równa drugiej liczbie odrzucenia, partię należy odrzucić i przeprowadzić stuprocentową kontrolę tej partii.

4. W przypadku wyboru metody „B” plan pobierania próbek określa załącznik do rozporządzenia, przy czym po przyjęciu danej partii następna przedstawiona do badania partia powinna być poddana kontroli nr 1. W przypadku odrzucenia danej partii wnioskodawca może przedstawić do badania tę samą partię albo inną; następnie partia poddawana jest kontroli oznaczonej numerem o jeden większym. Jeżeli partia nie jest przyjęta po kontroli oznaczonej numerem 4, należy przeprowadzić stuprocentową kontrolę partii.

§ 10. Zakres sprawdzeń podczas legalizacji ponownej przymiarów obejmuje:

1) oględziny zewnętrzne przymiarów, o których mowa w § 2 pkt 1, w celu potwierdzenia ich zgodności z zatwierdzonym typem, a w przypadku przymiarów, o których mowa w § 2 pkt 2 — zgodności z certyfikatem badania typu WE albo z certyfikatem badania projektu WE, obejmujące sprawdzenie:

a) obecności na przymiarze wymaganych oznaczeń i znaków,

b) czy krawędzie wstęgi, w przymiarze wstęgowym, rozciągniętej na płaskiej powierzchni są prostoliniowe i równoległe,

c) czy powierzchnie czołowe w przymiarze końcowym lub końcowo-kreskowym są płaskie i prostopadłe do wzdłużnej osi przymiaru,

d) poprawności działania nawijaka w przymiarze wstęgowym zwijanym lub ruletce,

e) czy podziałka i ocyfrowanie są czytelne i wykonane w sposób zapewniający pewny, łatwy i jednoznaczny odczyt;

2) sprawdzenie, w warunkach odniesienia, zgodności charakterystyk metrologicznych przymiaru z wymaganiami dotyczącymi błędów granicznych dopuszczalnych:

a) błędów długości nominalnej z uwzględnieniem, tam gdzie jest to niezbędne, wymagań dla przymiarów wstęgowych z obciążnikiem oraz

b) dodatkowo, w pięciu różnych, przypadkowo rozmieszczonych punktach, na przymiarze, błędów długości odcinków podziałki pomiędzy dwoma dowolnymi nienastępującymi po sobie wskazaniami

— z uwzględnieniem, jeżeli jest to niezbędne, wymagań dla przymiarów końcowych, końcowo-kreskowych lub składanych; liczbę sprawdzanych punktów można zmniejszyć lub zwiększyć, jeżeli wyniki to uzasadniają.

§ 11. Cechy legalizacji na przymiarze, o którym mowa w § 2 pkt 2, należy nałożyć w miejscach określonych w certyfikacie badania typu albo certyfikacie badania projektu WE na początku przymiaru lub na urządzeniu dodatkowym.

Rozdział 4

Przepisy końcowe

§ 12. Traci moc rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 maja 2003 r. w sprawie wymagań metrologicznych, którym powinny odpowiadać materialne miary długości (Dz. U. Nr 97, poz. 880).

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki: *W. Pawlak*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2007 r. (poz. 3)

PLAN POBIERANIA PRÓBEK

Numer kontroli	Liczność próbki	Liczba przyjęcia ¹⁾	Liczba odrzucenia ²⁾
1	70	0	1
2	85	0	1
3	105	0	1
4	120	0	1

¹⁾ Dopuszczalna liczba wadliwych przymiarów w kontrolowanej próbce.

²⁾ Liczba wadliwych przymiarów w kontrolowanej próbce, która powoduje odrzucenie partii.